



زۆيا

ستيفان شه مزيني
(سوئد)

۱

دوای ئه وهی چەندان کاتژمیر کاری کردبوو، چەند تاقم میوانی بەرپێ کردبوو، هاتە ژوورە بچووکه کهی خۆی که وهک زیندانێکی کراوه بیری لێ دەکردهوه، له سەر تهخته خهوه کهی پال کهوت، کهمیک پهرده مۆره تۆخه کهی لادا و سهیریکی دهره وهی کرد، بینی هیشتا بوولیل پۆشنایی دهره وهی به تهواوهتی قووت نه داوه، پێویستی بوو دهست به نووسینه وهی یادداشتهکانی پۆژانه بکات که هەر ئهمرۆ و سبهی پێ دهکرد. له بهر خۆیه وه دهیگوت بۆچی بینووسم؟ مهگەر له خۆم زیاتر خۆینه ریکی ده بێت؟ لێوی نا به و قاوه عهره بییهی تازه له م شاره فیری خواردنه وهی بوو، قومیکی لێ دا و له بهر خۆیه وه ورتهیه کی لێوه هات وهک ئه وهی بلیت مهگەر ئه م قاوهیه هیندهی ژیانم تال بێت. پاش کهمیک سستی نواندن، پاندانیکی دهرهینا که دیاری باوکی بوو، چاوهکانی خۆینیان تیزا و سهری به سهر چەند په پهیه کی سپی ئه ی فۆرپدا شۆر کرده وه.

- دهی وا دهست پێ دهکه م.. چۆن دهست پێ بکه م؟ هه موو ده سپیکیک له کۆتایی دژوارتره. خودایه یارمه تیم بده بۆ ئه م کاره. (باویشکیکی دا و نازاریک له ئه ژۆکانیدا بوو، ده بوو دوای دوو کاتژمیری تریش بروت بۆ کاریکی تر).

پاندانه کهی خستبووه لا لێوییه وه، وهک ئه وهی نه فەس له سیگار بدات، هه لیده مژی و فووی به ناسماندا ده کرد، له بهر خۆیه وه ده دا و ده یگوت: ئای له وه، خۆ په ژاره و ناسۆر وهک دووکه ل

له لووت و دهمهوه نايه نه دهرهوه، ئهوان زۆر قورسن، له دلدا دهنيشن. ههستی دهکرد خهريکه دهخنکيت و لهريزيشي لئ هاتبوو بۆ کاره بيزارکه ره که ی هه موو شه وانیکي. (قومیکي تری له قاوه که دا، ههوا که ميک له پۆزانی پيشتر گهرمتر بوو، ساردکه ره وه ی ژورره که ی پئ کرد).

ديسان سه ری گيژ ده خوات و پشانه وه ی ديئ، گوشاری خويی زۆر هاتووه ته خوار، پۆژی پيشتر به خراپی پشابهوه وه، دوو پۆژ پيشتریش به هه مان شيوه، دهست به سکيدا دههينيئ، له يهک کاتدا دوو ههستی هه يه: بيژاری و شادی. ههول ده دات نازاره که له بير بکات و دهست به نووسين بکات، پاندانه که ده خاته وه سه ر کاغه زه که، که ميک ئاوی سارد له په رداخه شووشه که ده خواته وه و هه ناوی فينک ده بيته وه، هه رچی ده گه رپت نازانيئ چون دهست پئ بکات، ئاره قه ی سارد ده کاته وه، ئه وسا بير له پۆزانی مندالی ده کاته وه، به لکوو پروداويکی خۆشی بير بيته وه و بيکاته ده ستپيکی نووسينه که ی، هيجی له بير نه ماوه! چه شنی که سيک تووشی ئه لزه هايمه ر بوويئ. به پاندانه که خه تی لار و خوار له سه ر لاپه ره کان ده کيشئ، خۆی ده بينيئ له دۆخيکی ده روونی شپه زه دا، که چی ناتوانيئ له دۆخی خۆشی تووره بيت، ئه مه بيروکه ی ده داتی به پسته ی (له و جيگه يه ی پئويسته تووره بيت و نه تتواني تووره بيت، کارت که وتووه ته لای پزيشکی ده روونی). دهست پئ بکات. ناتوانيئ هيجی تر بنووسيئ. له دوو کاتژميره که ته نيا بيست خوله ک ماوه بۆ دهست پئ کردنی کاری شه وانه. کاغه زه کانی به رده می لوول ده دات و فرپی ده داته سه تلای خۆلی ژورره که وه، به

تيله چاو سه يری په ره کان ده کات و به دهنگيکی تيکه لاو له گريان و پيکه نين ده لئيت: تۆش وهک من چاره نووست فرپدانه.

۲

به خيړايی بۆ لای کانتۆری جلوه رگه کانی ده پوات، بيري ده که ويته وه حه فته ی پيشوو له هه مان شه ودا پيی گوتبوو حه زی له جلی سوور و ستیانی سه وزی فستقييه، به په له خۆی گۆپی، گواره گه وره کانی کرده گۆپی، سووراويکی په مه یی به سه ر ليوه ئه ستوره قاوه ييه که يدا هينا، دوو په مپ له بۆنی (هينپۆتيک پۆيزن) ی له ستیان و مه که قووته کانی دا، جانتايه کی بچوکی په شی به ده ستيه وه گرت، پيلاوه بن به رزه کانی کرده پيی که نه وه نده ی تر بالای به رزتر ده کرد و سميشی باشتتر ده رده په راند. به په له پروسکئ له ژورره که ی هاته دهره وه.

- بۆچی وا دوا که وتيت، ده بيئ هه ر ئيستا برۆين؟

+ (به بيدهنگی و ورياييه وه به قادرمه کانداهاته خواره وه).. پئويست بوو به دلای ئيوه خۆم پرازيئمه وه.

- (سه ری به رز ده کاته وه و ده حه په سيئ).. واووو.. ئه وه چييه، زۆر شازيت، دلنيام تۆ هه موويان سه رسام ده که يت.

(ده چپته ناو ماشينه که وه و به دريژايی ريگه خه يال ده يباته وه و بير له وه ده کاته وه پازه که ی بۆ بدرکينيئ. به خيړاييش له بيروکه که ی ژيوان ده بيته وه و ده لئيت: نا، نا پيی ناليئم. دواتر خۆيان هه ر ده زانن خۆ نابينا نين).

- من وا قسه ت بۆ ده که م، تۆ له کوپی؟ ئه مپۆ باش ديار نيئ له پيش چاوم، ده لايی

پاپۆرېكەت نغزۆ بووه .

+ هېچ شتېكى ئوتۆ له ئارادا نىيه، تهنيا كه مېك بى حواسم . له وانه يه سه رام بووييت .
(دهگنه به رزاييه كى نه وديوى شار و ده چنه
فيلاكه ي پيشوو، سه رنج ده داته سه ر ئاماده بووان
هه مان پياوانى جارائن، تهنيا يه كيكى نوئى
تيدايه، پرسيار له باره يه وه ده كات):
+ نه و پياوه كورته بالا نه سمه ره كئيه؟ نه وه
يه كه مين جاره بيبينم .

- نه وه (...) هاوپمانه، سالانئكه له هه نده ران
ده ئى، برپار وايه به م زوانه ببيته وه زير .
+ واوو، واوو . چ وه زيرئكه؟ واته من نه م
شه و له گه ل نه وه وه زيره ده خه وم؟ .

- به لئى .. ئا ئا .. هه لبه ته نه و له ناو
هه مو تاندا يه كيك هه لده بئيرئيت، به لام دلنيام
تو هه لده بئيرئيت . ناتوانئيت به رگه ي نه و له شولاره
سيكسيه ي تو بگريت .

+ بوچى ده بيت نه و هه لمانبئيرئيت؟ خو به
ده ست خو م بيت قه ت به و بلحه رازى نابم .
- هئواش كچئى .. هئواش . به م كوردييه
عه نتيكه يه ت قور مه كه به سه ر خو تدا، نه م
ئا هه نكه به خاترى نه و پئيك خراوه .

(ئىستا به ره و سه كۆ چيمه نتوييه كه ده پوات
كه چه ند بلاژيكتورئيك پروناكيان كردووه ته وه،
به مه وه چوار كچ چوونه ته سه ر شانئوكه و
سه ما ده كهن . له ولاره بوئى كه باب و گوشتى
برژاو و دهنگى نوش و زرينگه ي په رداخه كان
ديت كه به يه كيدا ده دن، نه مانئيش سه ما
ده كهن، هه ر جاره ي يه كيكيان بانگ ده كهن
بو سه ر ميژه كان له گه لئاندا نه لكهول بخواته وه،
نه م زورتر ئاره زوى عه ره قى ئوزوى به له م و
فؤدگاي گورباتچؤف ده كات . وه زيرى داهاتوو به
لاچاو سه يرى سمتى ده كات و خوئى بو ناگيرئيت

و به سه ر ته نووره كورته كه وه ده ستئيكى پيدا
ده هئئيت).

- نه م شه و تو لاي منيت، هه رچى ئاره زوى
ده كه يت له پئناوتدا ئاماده يه .
+ سوپاس به پئزم . بيگومان ئاماده م، هه رچيه كم
پئى بده يت جياوازيه كى نيه، موچه ي من
جيگيره و هه رچى به خشيش و دياريه كم پئى
بده يت بو نه وه (په نجه بو يه كيك له پياوه كان
را ده كئيشئيت).

له ناكاو را ده چله كئيت وه ك چؤن ته شتئيك
ئاو بكه يت به سه ر خه وتوو يه كدا، ده ست له
نووسينى نه و ديپانه ي پئشه وه ش هه لده گريت،
دووباره كاغه زه كان هه پروون به هه پروون ده كات .
ده ست ده خاته وه سه ر سكى و وه ك نه وه وايه
مارئيك له ناويدا بجوولئته وه، له گه ليدا ده ست
به پشانه وه ده كات، قالييه كه ته ر ده بيت له
پشانه وه دا، بوئى ناخوشى عه ره قى دوئئئى شه و
له گه ل پشانه وه كه دا هاتوو ته ده رئى، ژوره كه
بوگه نى كردوو . ده ست به ته په ته پ ده كات
تا نه وانى خواره وه بيدار ببنه وه و بيگه ننه
نه خو شخانه، به لام هئشتا دوولله ئايا پشانه وه
به رده و امه كه ي به هه ند وه رده گرن، يان نا؟ .

۳

نه مپۆ ده ي سيپتامبه ر، سبه ينى شه ش سال
به سه ر پووداوى يازده ي سيپتامبه رى نه مه ريكا دا
تئده په پئيت . ژيانى نه وئيش وه ك هه ردوو تاوه رى
بازرگانى جيهانى دارپوخاوه . هه وئيكى تر بو
نووسينه وه ي يادداشته پؤژانه كانى ده دات، نه م
جاره خه ريكه سه ركه وتوو ده بيت و ده نووسئيت:
(دوئئئى شه و پووداويكى گرنه له ژيانمدا پرووى
دا، هه م زور خو ش هه م زور تال!) . دريژه ي
ده داتئى: (زورجار ژيان ده مانبات بو جيگه يه ك،

ئەگەرچى شتەكانىشى كۆن بن، بەلام بۇ تۆ تازەن). ئەو يەكەم جار بوو پىگەى بکەوئتە نەخۇشخانەيەكى ئەم ولتە، سەير نىيە ئەگەر دىپىكى وای نووسىيىت. ھەول دەدات بەردەوام بىت و نازانىت چۆن دىپەکانى پاشتر بنووسىت، چىتر كىشەى دەستپىكى نەماو، ئارىشەكەى بوو بە كۆتايى. ئىستا دەزانىت لە كۆپو دەستى پى كىرد، بەلام نازانىت لە كۆى دەووستىت. بەم ھەوا گەرمە سىپتامبەرىيە لەرزىكى زۆرى لى ھاتوو، خۆى خزانوووتە ژىر بەتانیيەكى ئەستوروى پەنگ سەوزى كۆنى سەربازىيە كە پىشتر خاوەن مالەكە لە گەرمای ھاویندا بەسەر ماشىنەكەيدا دەدا. ھەزى چوووتە سەر خواردنىكى مىللى خۆيان، بەلام ناچارە ئەو ساوەر و ەمبەيە بخوات، كە زياتر ئازارى گەدەى دەدەن، فرمىسك بە گۇنايدا دىتە خوارووە و دەنووسىت: (مرؤف تا بچوكتەر بکرىتەو، غەمەكانى گەورەتر دەبن.) ھىلنجدان بەردەوامە و بە پىزدىيى بىر لەو دەكاتەو بزانىت سى مانگ پىش ئىستا لەگەل كى بوو؟. پقى لە خاوەن مالەكەيە، ئەو پۆزانە جيا لە كارى ناومال، ناچارى كردوو شەوان لە باوھشى زياد لە كەسىكدا پۆژ بکاتەو، ئاستەمە بىرى بکەوئتەو كاميان بوو، ھەر لە بنەپتەو سى مانگ پىش ئەمرۆى نايەتەو ياد، ئەو ھەموو پۆژ و شەوكانى لە يەكتر دەچن، شتىكە بۇ ھەمىشە دووبارە دەبىتەو. لە بى چارەبىيدا بىرى لە خۆكوشتن دەكردەو، سەرھەتا وىستى بپروا بە خۆى بھىنىت بۇ خۆكۆزىيى، دەيزانى ئەوئەى دەينووسىت بۇ ئەوئە قەناعەت بە خۆى بھىنىت، كەمىك لە تابلۆى سەر دىوارەكە پاما كە ھىچ مانايەكى نەبوو، بە خىرايى و لە ترسى لە بىرچوونەو

نووسى: (ھەرچەند مەرگ بى نازارە، بەلام پى نازارتىن شت ئەوئە بمرم. ئەگەر خۆم بكوژم بوون و داھاتوو بە يەكەو لە دەست دەدەم. لە مردندا نەك نازار بوونى نىيە، ھىچ شتىكى تىش بوونى نىيە، لە خەوئىكى قوولى بى خەوندا دەبم، بەلام ھىشتا ناتوانم بە پەھايى خاسىتى و خراپى مەرگ ھەلبەسەنگىنم). ئەو لە ژيانى خۆى تىنەدەگەشت ھەول دەدا لە مردن تى بگات و بۆى بپروا. دەترسا لەوئەى وەك ئىستا مل بۇ جىگەيەك بنىت ھىچى لەبارەو نەزانىت.

جاريكى تر خەيالى گەپايەو بۇ سى مانگ بەر لە ئىستا، دەيگوت: ئا ئەو بالابەرزە سوور و سىپىيە بوو، نا، نا، ئەو نەبوو. ئەو دەولەمەندە و رگنە بوو كۆمپانىيەى ھەبوو، لەبەر خۆيەو دەيگوت: تۆ چۆن دەزانى كۆمپانىيەى ھەبوو؟، بەرسقى خۆى دەدایەو: مەگەر خۆى وای نەگوت؟. سەد كەس زياتر بە خەيالیدا ھات! چۆن دەكرىت لە پۆژىكدا لەگەل سەد پىاودا سىكسم كرىبىت؟. نا، نا نابىت، شتى وا نابىت. كەمىك خۆى ئاسايى كرىدەو و دووبارە كەوتە پرسىيار لە خۆكردن: چۆن دەبىت مندالەكەى ناو سكم سەد باوكى ھەبىت؟ ئەى چۆن بگەپتەو ناو كەسوكارم، لە كاتىكدا بە تەنيا ھاتم و بە دوو قۆلى بپۆمەو؟. لەناو ئەم پرسىيارانە تقووم بووبوو، فرىاي وەلامدانەوئەى پرسىيارىك نەدەكەوت، چەندان پرسىيارى تر لە مىشكىدا دەتەقىنەو. دەستەوستان و واق وپما لە بەردەم پەنجەرەكە پراوستانو و ھەردوو دەستى خستوووتە سەر كەمەرى و ھىچى بۇ نەماوئەتەو تەنيا ئەوئەندە نەبىت پقى لە كابرانى خاوەن مال و ژنەكەى دەبىتەو و نەفرەتيان لى دەكات. بىر لەو دەكاتەو ئەم چارەنووسە لە

کویوه بۆی ههلبژێردراوه: به پوژ ژنه که بیخاته ژیر باری ئیشی نۆر و قورسهوه و نه هیلایت له یهک کاتژمێر زیاتر مۆبایله کهشی به کار بهینیت، شهوانیش میردی ژنه که پاسپۆرته کهی ئهوی لای خۆی گل داوتهوه، بیبات بۆ گردهکانی قهراغ شار و له گهڵ هاورپێکانی شهوانی سوور له سههر لهشی رهشی بنووسنهوه؟. ئهوجا به توورپهیهوه له سههر کاغهزه کهی بهردهمی دهنووسیت: (ئێوه ناتانه ویت له جیاوازیی گورگ و ئاسک تی بگهن، سهرنج دهنه نه سهه ئهوی له کۆتاییدا ههردووکیان ئاژه ئن). له م کاته دا له ده رگای ژووره کهی دهرییت، ههر ئهوهنده فریا ده که ویت کاغهزه کان بخاته ناو سوراحیه ئاوه کهی سههر په نجه ره که.

٤

بیر له وه ده کاته وه چۆن پاسپۆرته کهی له خاوهن مال و ئه و کۆمپانیایه وه ربگریته وه که هیناویه تی بۆ ئیره، تاکوو له شوینێکی دور له مه ترسی دایکایه تی بۆ منداله کهی ناو سکی بکات و له ئیستاوه بیر له ناویک ده کاته وه بۆ تۆبه ره کهی. شه پێکی ناوخۆیی له ده روونیدا دهستی پێ کردوه، به خۆی ده لیت: ئایا به و دایکایه تییه قایل بم؟ ئایا بۆچی ده بیته رازی بم مندالێکی باوک نادیار نۆ مانگ به سک ههلبگرم و ته مه نیکیش په روهرده و به خپوی بکه م؟ له کۆتاییدا دلای خۆی ده دایه وه و ده یگوت: گرنگ نییه ئه و منداله له کتیه، ئه وهی بۆم گرنگه له ناو منه وه ده پرسکیت و ده بیته گه واهیده ری کویره وه ریبه کانی ژیان ی ئیره م.

دهنگه دهنگیک له ویدیوی ژووره که وه دیت، کوی قولاغ ده بیته، گفتوگۆی نیوان ژن و

پیاوه کهی خاوهن ماله که یه تی. - ئه گه ره خه لک بزانه دوو گیانه، ئابروومان ده کت. (پیاوه که له م کاته دا له بهردهم ژووره که دا هاتوچۆیه تی و ئه م قسانه ده کات). (په رده که لاده بات ده بینیت ژن و پیاوی خاوهن مال به ده موچاویکی ترشا وه وه، له بهردهم ده رگای ژووره که یدان، بی له ده رگادان وه ک دوو میشی گیزه گیزکه ره خۆیان ده که ن به ژووردا).

- (ژنه که به مۆرپه وه سه یری سکی ئه م ده کات).. ده بوو (حه بی مه نه) ت بخواردبا، نازانیت پیاوی ئیمه چه ند رقیان له وه یه خۆیان پێگری بکه ن له کاتی سیکسدا؟.

- (پیاوه که به سه رسوورمانه وه سه یری ژنه کهی ده کات و وه ک بلێی ئه زموونی نۆری هه بیته).. ئیستا ده بیته برۆین، بۆ نه خۆشخانه کولتاج بکه ین، خیرا ئه و سکه ت له بار به یین و خۆمان له شه ره زاری پزگار بکه ین! خیرا خۆت ئاماده بکه.

(نه یده توانی هیه چ بلیت، زمانی لال بوو بوو، نه یده توانی دا کۆکی له خۆی و منداله کهی بکات، ناچار بوو مل به داواکه یان بدات و داوای کرد له ژووره کهی بچه ده ره وه، تا خۆی بگورپیت، ئه وانیش به هیواشی به ره و خواره وه ملیان نا).

- ده بیته نه هیلاین برپات، پاسپۆرته کهی ده گه رپنمه وه بۆ کۆمپانیا، لای ئه وان بیت ناتوانیت هیه چ بکات مه گه ر (و شتر بکات به کونی ده رزی درو ماندا).

+ (ده که ویته پیکه نین، به لام تریقانه وه یه کی ده سترکرد). نا، لیگه ری با ئه مه برپات، پێویستمان به کاره که ریکی گوپرایه لتر و جوانتر هیه، ئه وه با شتره بۆ ئیمه.

- بېرۆككەت زۆر تەواو، كەواتە لىي دەگەپرىين. من كارم ھەيە لە دەرەو، تۆش كەمىك بنوو، بەلام سېلېت دامەگىرسىنە، با سەرما تەبىت گىانەكەم.

(گفتوگۆي نۆوانيان كۆتايى ھات، پياوھەكە ژنەكەي لە ئامىز گرت و ماچىكى كرد، بە ماشىنەكەي بەرەو لاي دۆستەكەي بەپى كەوت، ژنەكەش تەلەفۆنى بۆ كورپىك كرد و پىي گوت ھەر ئىستا چوو دەرەو بە زووترين كات وەرە).

۵

ماشىنەكەي ھىنايە ھوشەو و بە دوو ەلاگەي پىر ميو و كىسەيەك سەموونەو بەرەو ناندېنەكە پۆيشت. سەيرىكى كرد ھىشتا ژنەكەي خەوتوو. بە ئارامى بانگى كرد و گوتى: ئەو ئەو قولە خزمەتكارە لە كوئىيە؟، ژنەكەش بە خەوالوويى ۋەلامى داىو: چوار كاتژمىرە دەنگى نىيە، لەسەرەو نەھاتوو تە خوارەو، ئىستا دەچم لە دەرگاي دەدەم. پياوھەكە دەلېت: ئووو لە تۆ، خۆت ئەوئەندە ئەزىيەت مەدە، چاكتەرە مۆبايلەكەي پىي بدەيتەو و ھەر كات پىويست بوو تىلى بۆ بكەين. ژنەكە بە توورپەي دەپواتە سەرەو و بەدەنگىكى بەرز قسە دەكات: ئەي نەمانگوت دەبىت لىرە بىرەو؟. بەدەم بۆلەبۆلەو دەچىتە بەردەم ژوورەكەي، چەند جارېك لە دەرگاكە دەدات، بەلام نايكاتەو. دەيەوئىت خۆي بكات بە ژوردا و لىپرسىنەو ھەي لەگەل بكات، بۆي دەردەكەوئىت دەرگاكە لە ناوھەو كلىل دراو، ھاوار دەكات بۆ مېردەكەي ئەو پەشە پىسە بوو بە شت لىمان، وای لىھاتوو دەرگامان لى ناكاتەو.

- پەلە مەكە وا ھاتم ھەر ئىستا پەلى دەگرم

بۆ دەرەو و سبەي تەلەفۆن بۆ كۆمپانیاكەش دەكەم بە توندى سزاي بدەن.

ورده ورده سەر دەكەوئىت، بە ھەردوو كيان لە دەرگا دەدەن، بەلام نايكاتەو، چەند ھاوار و بانگى دەكەن، دەنگىك لە ژوورەو نايستىت. ناچار پياوھەكە دىتە خوارەو و كلىلە يەدەگەكان دەھىنەت، دەرگاي ژوورەكەي پىي دەكاتەو. كاتىك دەرگا دەكەنەو، ئەو ھەي دەبىنەت: خزمەتكارەكە كەوتوو بەسەر تەختە خەو كەدا و چەقۆيەك لە سكى چەقۆيە، لەولاترەو كاغەزىكى فرېدراو لە ناو تەنەكە خۆلەكە بە لوولدراوى دەبىن، شالو بۆ كاغەزەكە دەبەن و چرچولۆچىيەكەي بە قۆل پىك دەكەنەو كە چەند دىپىكى بە زمانى ئىنگلىزى لەسەر نووسراو:

من ناوم زۆيايە، كچىكى ئەسىوپىم لە ھەرىمى كوردستان، تەمەنم بىست و....

ئابى ۲۰۱۴

سوئىرا - بىرن

ھوتىلى Ambassador